



РНИДС
Регистар националног
интернет домена Србије



Фондација „Регистар националног интернет домена Србије“
Жоржа Клемансоа 18а/1, Београд | телефон: 011.7281.281
rnids.rs | рнидс.срб | kancelarija@rnids.rs

ИЗВЕШТАЈ ДИРЕКТОРА РНИДС-А О РАДУ КАНЦЕЛАРИЈЕ ТОКОМ ТРЕЋЕГ КВАРТАЛА 2016.

Данко Јевтовић

директор

Београд, октобар 2016.

Садржај:

Увод	4
Најзначајнији пословни показатељи РНИДС-а за период	4
Кратки преглед најважнијих догађаја у кварталу	4
Приливи и реализација	5
Послови Регистра и тржиште домена	6
Систем за регистрацију и доступност назива домена	6
ИКТ инфраструктура	6
Систем за регистрацију назива домена	7
Техничка сарадња са овлашћеним регистрима РНИДС-а	11
Систем за разрешење DNS упита	11
Безбедност Регистра	12
Остали ИКТ сервиси	12
Развој и примена правила за регистрацију	12
Унапређење аката о регистрацији	12
Обављени послови регистрације	12
Надзор над применом аката о регистрацији	13
Решавање спорова у вези са називом домена	13
Развој тржишта домена	13
Број домена	13
Поређење са прогнозираним вредностима	14
Статистичка анализа	15
Тржишна сарадња са ОР-овима	16
Едукативно-промотивне кампање	17
Интернет присуство РНИДС-а	19
Односи са јавношћу и анализа присуства РНИДС-а у медијима	21
Међународна сарадња	24
Службена путовања током трећег квартала 2016.	24
Кратки извештаји са службених путовања запослених у Канцеларији	24
Пословање Канцеларије	26
Ефикасност и ефективност пословања	26
Финансије	26
Набавке	26
Примена ИКТ у пословању	26
Редовни послови Канцеларије	27
Правни послови	27
Рачуноводство и ревизија	28
Општи послови	28
Ангажман професионалних услуга	28
Подршка раду Фондације	29
Јавност рада	29
Сајт Фондације рнидс.срб / rnids.rs	29

Подршка органима и телима Фондације	30
Подршка Управном одбору	30
Подршка Конференцији суоснивача	30
Подршка развоју Интернета у Србији	31
Сарадња са државним институцијама	31
Други контакти са државним институцијама	31
Односи са интернет заједницом	32
Програми едукације	32
Организација и суорганизација скупова	32
Управљање Интернетом	33
Internet Governance Forum	33
Учешће у радним групама ICANN-a	34
RSNOG	34
RNIDS-CERT	35
Финансијски извештаји	36
Периодични извештаји за трећи квартал 2016.	36
Биланс успеха	36
Биланс стања	37
Реализација финансијског плана	39
Преглед финансијских средстава	44
ПРИЛОГ 1: Статистички анекс за трећи квартал 2016.	45



Увод

Најзначајнији пословни показатељи РНИДС-а за период

Током трећег квартала 2016:

- **DNS** сервис је функционисао са **100%** расположивости
- **Сервиси за регистрацију** су функционисали са **99,77%** расположивости
- Прихваћено је 523 аванса за услугу регистрације
- Укупни **прилив** у кварталу износи 33.468.300 динара, са ПДВ-ом

На крају трећег квартала 2016:

- **Стање средстава** износи 70.214.115 динара, прерачунато, са хартијама од вредности
- Укупан број **регистрованих назива домена** је: 92.006 .RS и 2.744. СРБ

Кратки преглед најважнијих догађаја у кварталу

Најважније активности и догађаји током трећег квартала 2016. били су:

- Пуштен је у рад нови Систем за регистрацију назива интернет домена
- РНИДС има два нова овлашћена регистра: „NetCast“ и „EutelNet Web Agency“
- Директор је обавио појединачне разговоре са овлашћеним регистрима (Летњи позиви)
- Одржана је вечера са руководиоцима ОР-ова
- Одржан је састанак са CERT-ом МУП-а у вези закључивања Споразума о сарадњи
- Покренута је едукативно-промотивна кампања „Мој посао, мој домен“
- У сарадњи са РТС-ом је емитован документарцац „1 Интернет, 3 домена, 4 државе“
- Обележено је 10 година од одржавања покретачке скупштине РНИДС-а

—

Овај квартал је по оцени директора био изузетно успешан. Реализована је миграција на нови Систем за регистрацију назива домена RSreg2, без већих проблема, чиме је заокружена вишегодишња активност Регистра и овлашћених регистара да национални интернет домен добије модеран систем за регистрацију назива домена. У години када РНИДС обележава 10 година постојања, 8. 7. 2016. је пригодно обележено 10 година од одржавања покретачког састанка, на коме је изабран први УО РНИДС-а који је покренуо регистрацију организације.

По измени Статута Фондације РНИДС 13. 12. 2014, тадашњи сазив Управног одбора РНИДС-а је започео преговоре са директором ради промене модела уговора којим се регулише обављање послова директора у модел уговора по радном односу, а ради постизања повољнијег пореског третмана. Садашњи сазив УО је на 248. седници УО одлучио да једнострано одустане од активности на закључивању новог уговора о раду са директором.

Током овог квартала директор је користио део годишњег одмора.

Приливи и реализација

Остварена реализација по основу регистрације и обнове назива интернет домена у трећем кварталу 2016. износи 25.243.500 динара што представља повећање од 6,5% у односу на трећи квартал 2015. и 11% у односу на исти период у 2014. години.

Реализација по доменским просторима дата је у следећој табели:

III квартал 2016.										
	цена	обнова	јул нови	износ	обнова	август нови	износ	обнова	септембар нови	износ
co.rs.	450	969	108	484.650	1588	108	763.200	1241	132	617.850
edu.rs.	450	89	15	46.800	167	17	82.800	173	25	89.100
in.rs.	250	102	50	38.000	134	54	47.000	148	69	54.250
org.rs.	450	185	24	94.050	291	27	143.100	300	31	148.950
rs.	1.350	3529	992	6.103.350	4670	1097	7.785.450	5000	1272	8.467.200
.RS		4.874	1.189	6.766.850	6.850	1.303	8.821.550	6.862	1.529	9.377.350
срб.	500	315	9	162.000	99	0	49.500	51	16	33.500
обр.срб	250	4	1	1.250	1	0	250	3	0	750
орг.срб	250	9	0	2.250	6	1	1.750	5	1	1.500
од.срб	250	6	2	2.000	2	0	500	3	1	1.000
пр.срб	250	46	0	11.500	20	11	7.750	8	1	2.250
.СРБ		380	12	179.000	128	12	59.750	70	19	39.000
укупно 2016.				6.945.850			8.881.300			9.416.350
укупно 2015.				6.908.600			8.032.600			8.764.750
укупно 2014.				6.594.850			7.865.950			8.526.350
укупно 2013.				6.164.300			7.306.900			7.787.950
укупно 2012.				5.272.714			7.496.697			7.028.573
укупно 2011.				4.579.950			6.499.201			6.695.500

Током трећег квартала 2016. прихваћено је 523 аванса за домене и електронским путем послато 523 авансна рачуна, уз девет рачуна из категорије обнове чланства постојећих чланова Конференције суоснивача и један рачун из категорије провере техничке оспособљености нових овлашћених регистара. Све наведене уплате су укупно износиле 33.468.300 динара и регистроване су као пословни прилив.



Послови Регистра и тржиште домена

Систем за регистрацију и доступност назива домена

ИКТ инфраструктура

У трећем кварталу 2016. Систем за регистрацију назива домена је планирано искључен 26. 7. 2016. у периоду од 10.00 до 15.00 сати. Разлог за прекид је миграција података са старог система за регистрацију назива домена и прелазак на нову софтверску платформу. Прекид је трајао према раније утврђеном плану, а пребацивање података и покретање новог софтвера за регистрацију домена је обављено успешно.

Током радова 18. 9. 2016. на мрежној инсталацији дошло је до прекида комуникације система за регистрацију са Интернет корисницима у трајању од 32 минута. Овај прекид није био планиран и до њега је дошло због дотрајалости мрежних каблова.

Сервис за разрешавање DNS упита радио је без прекида.

У табели је дата расположивост у процентима на кварталном нивоу:

НАЗИВ сервиса	Трајање прекида	Расположивост
DNS сервис	Без прекида	100%
Сервиси RsReg апликације	5 сати ¹ + 32 минута	99,75%
Финансијски сервиси регистрације	5 сати ¹ + 32 минута	99,75%

У дата центрима је осим инсталације сервера потребних за нову апликацију урађена и анализа сервера и сервиса који нису потребни након преласка на нови софтвер као и након преласка на нову платформу Микрософт Офис 365. У складу са тиме су урађене резервне копије и непотребни сервиси стављени ван функције.

Након истека лиценце за софтвер за заштиту који је коришћен у претходне три године, набављене су лиценце и инсталиран је нови софтвер за заштиту који је тренутно на листама независних организација за тестирање оваквог софтвера на самом врху међу три најбоља. Овај софтвер је инсталиран на свим серверима и радним станицама.

¹ Плански најављени преглед ради миграције на нови Систем за регистрацију



Систем за регистрацију назива домена

Од 26. 7. 2016. у употреби је нови софтвер за регистрацију назива домена. Нови Систем за регистрацију назива домена омогућава два начина приступања систему од стране овлашћених регистара:

- Путем веб апликације
- Преко машинског интерфејса базираног на ЕРР стандарду

Резултат вишегодишњих активности на реализацији новог софтвера за регистрацију назива домена је савремена апликација која, осим проширеног сета функционалности, овлашћеним регистрима омогућава комфорнији рад и олакшава обављање послова регистрације. Такође, архитектура новог Система за регистрацију назива домена, у спрези са реконфигурисаном хардверском инфраструктуром, обезбеђује већу стабилност, безбедност и флексибилност.

У фази припрема за пуштање у рад новог Система за регистрацију назива домена урађене су следеће активности:

- Обављени су планирани статички тестови безбедности Система
Набављен је и инсталиран алат за статичко тестирање кода. Већ први статички тестови су показали да код не садржи значајне безбедносне пропусте. Урађено је неколико итерација исправки и провера овим алатом.
- Подигнуто продукционо окружење и обављени одговарајући тестови
Инсталирано је продукционо окружење и урађени су тестови функционалности, стабилности, као и тестови оптерећења. Посебна пажња је посвећена понашању система у случају отказа појединих компоненти и процедурама опоравка система у случају инцидента.
- Урађени су динамички тестови рањивости (penetration & vulnerability testing)
Независни консултант је урадио неколико серија тестова безбедности и дао позитиван извештај. Урађени су тестови са отвореним приступом (потпуни приступ Систему какав имају овлашћени регистри) и заштићени приступ какав имају остали корисници Интернета. У оба случаја нису нађени безбедносни пропусти.
- Вођена интензивна комуникација са овлашћеним регистрима
РНИДС је у овом периоду имао интензивну комуникацију са ОР-овима у пружању техничке помоћи ради безболног преласка на нови софтвер за регистрацију домена. Одзив овлашћених регистара је био веома добар, али треба напоменути да нису сви овлашћени регистри искористили могућност тестирања веб апликације и ЕРР сервиса.
- Урађени су технички и оперативни планови за прелазак на нови Систем за регистрацију назива домена
РНИДС је благовремено обавестио јавност и послао План активности овлашћеним регистрима. Такође, овлашћеним регистрима је послато и Упутство о процесу

регистрације непосредно пре почетка миграције и након њеног завршетка. Овлашћени регистри су углавном поштовали препоруке и упутства РНИДС-а.

—

Миграција на нови Систем за регистрацију назива домена почела је у складу са одлуком Управног одбора РНИДС-а, 26. 7. 2016. у 9.00, и урађена је у потпуности у складу са унапред дефинисаним техничким планом и процедурама.

Овлашћени регистри РНИДС-а, као и сви релевантни субјекти, били су редовно обавештавани о току и статусу миграције. Током миграције није било никаквих проблема и планирани временски рокови и распоред операција је у потпуности испоштован.

Нови систем је пуштен у рад 26. 7. 2016. у 15.00. Планирано је да три месеца након пуштања софтвера у рад, РНИДС обавља појачан надзор рада Система и да у том периоду обавља хитне корекције и отклања евентуалне грешке у раду новог система.

Највише проблема било је везано за слање и обраду нотификација. Ово је донекле и разумљиво, ако се узме у обзир чињеница да ова функционалност Система није могла да буде тестирана у пуном обиму пре пуштања система у рад. Такође, због реконфигурације рутирања саобраћаја од стране интернет провајдера који РНИДС-у пружају услугу у једном од датацетара, 27. 7. 2016. су се појавили проблеми везани за обраду кодова за верификацију домена и потврду измена података. Због уочених проблема у функционисању верификација и потврда (није било трајног прекида линкова, али је комуникација била нестабилна и спора и само су поједини захтеви били обрађени на очекивани начин) РНИДС је донео одлуку да привремено обустави слање порука за верификацију и потврду измена. На РНИДС-овој инфраструктури је подигнут нови веб сервис verify.mids.rs за обраду кодова за верификацију и потврду измена. Након инсталације и тестирања, 31. 7. 2016. поново је активиран сервис за слање нотификација. Кôдови који су послати пре прекида слања порука за верификацију и потврду измена су били и даље валидни и велика већина корисника их је успешно искористила.

У периоду након пуштања новог Система у рад, комуникација са овлашћеним регистрима била је интензивна. Највише питања је било у вези начина употребе новог софтвера и нових правила регистрације, али посебно треба истаћи веома конструктивну сарадњу овлашћених регистара и РНИДС-а везано за пријаву и отклањање грешака у конфигурацији и функцијама новог софтвера.

На основу анализе рада Система за регистрацију назива домена, као и сугестија корисника и ОР-ова, одлучено да се ради на даљем унапређењу система за слање нотификација и да се текстови порука које се шаљу дораде у складу са могућностима које пружа нови софтвер.

Овлашћени регистри и регистранти су веома добро прихватили нова правила и нови Систем за регистрацију назива домена и осим почетног привикавања на измењене процедуре и нови изглед апликације, није било значајнијих проблема.



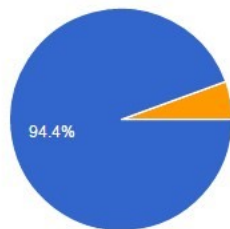
Резултати Упитника за овлашћене регистре о миграцији на RSreg2

Ради сагледавања искуства током миграције које су имали овлашћени регистри је 27. 7. 2016. им је послат Упитник. На Упитник је одговорило 18 особа из 17 различитих ОР-ова и у наставку следи сажетак њихових одговора и утисака.

Период тестирања

Већина ОР-ова је тестирала нови софтвер и скоро сви су задовољни трајањем периода тестирања и изгледом апликације за веб приступ.

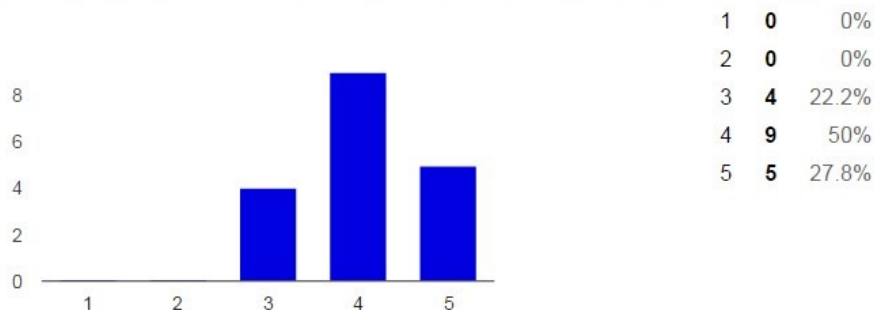
Да ли сте задовољни трајањем тестирања новог софтвера?



Да	17	94.4%
Не, било прекратко	0	0%
Не, било је превише развучено	1	5.6%

ЕРР приступ RSreg-у 2 користи 13 ОР-ова, а шест њих користи WHMCS модул. Своје искуство током трајања периода тестирања новог софтвера, ОР-ови су оценили просечном оценом 4.

На скали од 1 до 5, молимо вас оцените ваше искуство током тестирања новог Система:



Следе неки од појединачних коментара о периоду тестирања новог Система:

- Сам систем лепо изгледа, нешто спорије ради, али смо генерално задовољни свима, прерадили смо WHMCS модул да нам ради комплетну аутоматику, додали пар hook-ова када се прави API захтев и то је сада то, наши запослени не излазе из WHMCS а да би нешто урадили око .rs домена, што је нама био циљ.
- Мислим да би тестирање било ефектније да су биле примењене све опције из продукције. Није ми јасно зашто у фази тестирања нису били имплементирани сертификати, зашто није било обавезно коришћење OTP кода и слично. Ипак, најважније је да корисници Интернета, као и регистранти, нису ни осетили миграцију на нови софтвер.
- Сматрамо да је потребно омогућити измену изгледа и текста мејлова који се шаљу кориснику при верификацији домена да садржи лого ОР-а и текст како не би долазило до



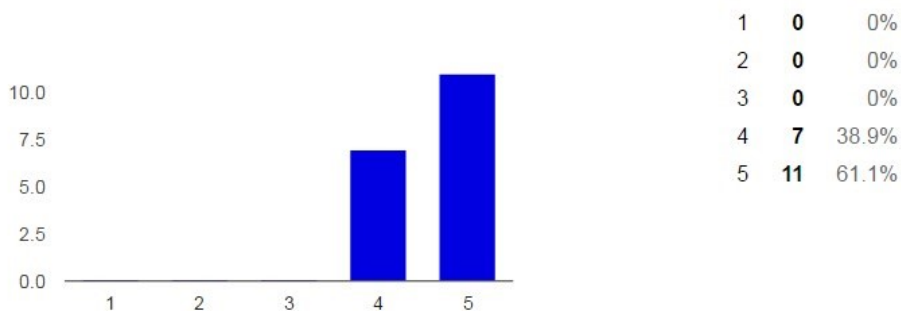
збуњивања. Тренутно када корисник добије мејл од РНИДС, то њему ништа не значи у већини случајева и може да помисли да је неки phishing у питању.

Миграција на RSreg2

Квалитет и разумљивост плана преласка на RSreg2 је оцењен просечном оценом 4,4 и сви ОР-ови су задовољни поштовањем плана миграције. Квалитет и разумљивост корисничког упутства за веб апликацију је такође оцењена са просечном оценом 4,4 и 95% ОР-ова тврди да су упутства и информације о миграцији стизала на време.

Квалитет подршке и брзина одзива на захтеве Канцеларије током процеса миграције, оцењени су просечном оценом 4,7. Од три канала комуникације обухваћена анкетом (е-пошта, телефон, Slack), највишу оцену има комуникација путем Slack платформе која је оцењена са 4,8.

На скали од 1 до 5, молимо вас да дате укупну оцену процеса миграције на "RSreg 2.0":



Просечна оцена укупног утиска о процесу миграције износи 4,6 а у наставку су неки од појединачних коментара:

- Требало је тестирати слање е-порука регистрантима и такође је требало знатно раније подесити комплетно продукционо окружење (осим базе наравно). Портови, сертификати, додавање IP адреса у филтер итд.
- Клијентски API треба да буде функционалан првог дана тестирања, уз могућност измена у интерфејсу, уколико буде потребе.

Подршка након процеса миграције

Сви ОР-ови су задовољни квалитетом подршке након завршеног процеса миграције на нови Систем. Запослени у ИКТ сектору су у коментарима посебно похваљени за пружање подршке и давање брзих и јасних одговора. Скренута је пажња да би са ОР-овима требало додатно да се ради на бољем разумевању нових правила регистрације.

Канцеларија је у недељама које су уследиле наставила са активним пружањем подршке ОР-овима кроз различите канале комуникације. Решавани су случајеви и поједини проблеми са слањем обавештења е-поштом (нотификација) регистрантима и трансфером домена.



У циљу подршке ОР-овима у успостављању нове праксе тражења верификације адресе е-поште од регистраната, активно је праћен овај процес и ОР-ови су унапред обавештавани да подсети своје регистранте да кликну на верификациони линк који им је послат е-поштом, или да им поново пошаљу поруку са верификационим линком. Захваљујући правовременој комуникацији са ОР-овима, од 32 домена који би, због непотврђивања адресе е-поште од стране регистраната, престали да буду активни 15. 8. 2016. и 118 њих којима би се то десило 22. 8. 2016, тај број је после прве седмице смањен за 65%.

Техничка сарадња са овлашћеним регистрима РНИДС-а

У периоду након почетка употребе новог софтвера за регистрацију назива домена, тим Канцеларије је имао интензивне активности у пружању техничке помоћи ОР-овима и у подешавању система и отклањању sitних пропуста у новом софтверу.

Првих неколико дана је комуникација са ОР-овима била најинтензивнија и огледала се углавном у помоћи везаној за повезивање на нови систем РНИДС-а и у објашњавању и тумачењу нових процедура за регистрацију и начинима како се оне спроводе кроз нови софтвер. Канцеларија је у недељама које су уследиле наставила са активним пружањем подршке ОР-овима кроз различите канале комуникације. Решавани су случајеви и поједини проблеми са слањем нотификација регистрантима и трансфером домена.

Током периода годишњих одмора, тим Сектора за ИКТ је у сарадњи са ОР-овима био појачан ангажовањем Слободана Марковића, саветника директора за ИКТ политике и односе са интернет заједницом.

Такође, као последица миграције на Микрософт Офис 365, сви ОР-ови су обавештени о новим начинима комуникације са Канцеларијом РНИДС-а.

—

Током квартала су са радом почела два нова ОР-а: „NetCast“ и „EutelNet Web Agency“. Компанија „NetCast“ улази на тржиште домена без претходних искустава у регистрацији, било националних, било интернационалних домена, док је „EutelNet Web Agency“ до скоро сарађивао са једним од овлашћених регистара РНИДС-а.

Систем за разрешење DNS упита

Током периода миграције зонске датотеке нису биле ажуриране, али обични корисници Интернета нису могли да примете никакве проблеме у раду сајтова на .RS и .СРБ доменима.

Мрежа ауторитативних DNS сервера РНИДС-а била је доступна 100% времена, и без застоја у раду. Такође, сви DNS сервери, укључујући и секундарне, преузимали су зонске фајлове по стандардном распореду и били доступни 100% времена.

Безбедност Регистра

У трећем кварталу 2016. није било озбиљнијих напада на системе и интернет презентацију РНИДС-а. Редовно се прате и анализирају DNS логови, као и покушаји неовлашћеног приступа системима на којима се налазе интернет презентације РНИДС-а. Ти покушаји су насумични, и углавном се изводе употребом познатих алата за неовлашћени приступ.

Имплементацијом новог софтвера за регистрацију назива домена, безбедност овог система је подигнута на највиши ниво, што РНИДС сврстава у групу водећих европских регистара. Анализа независног ревизора за безбедност система показала је да је Систем за регистрацију назива домена адекватно заштићен.

Остали ИКТ сервиси

Веб презентација РНИДС-а је ажурирана као и до сада у складу са потребама, а највише у области ажурирања докумената у Регистру докумената.

Као последица миграције на нови систем електронске комуникације (Микрософт Офис 365) све е-листе су конфигурисане другачије или обрисане, као и форум, а прешло се на нове начине комуницирања (овлашћени регистри користе Slack и Exchange дистрибутивне групе, Управни одбор користи Офис 365 групе, а Конференција користи Exchange дистрибутивну групу и „Yammer“ за комуникацију и интерну дискусију).

Развој и примена правила за регистрацију

Унапређење аката о регистрацији

Након што су донети нови Општи услови о регистрацији назива националних интернет домена и пуштен у рад нови Систем за регистрацију назива интернет домена започете су активности на унапређењу аката који уређују послове регистрације назива домена. Акт на коме се најпре ради су Општи услови о раду овлашћених регистара назива националних интернет домена, након чега ће бити рађено на административним и техничким условима, као и акту који уређује приговоре у вези повреда аката о регистрацији. Управни одбор је на 249. седници 30. 9. 2016. одлучио да нова функција Закључавање назива домена на нивоу Регистра буде пуштена почев од 1. 1. 2017. Поред тога, донета је одлука којом се уређује оцењивање рада ОР-ова према броју назива домена и оствареном промету.

Обављени послови регистрације

У категорији доменских трансакција, током трећег квартала, обрађено је 227 захтева за промену регистранта, од чега је 10 одбијено због неисправности достављене документације. Укупан број трансфера назива интернет домена из надлежности једног овлашћеног регистра у надлежност другог у трећем кварталу износио је 734 (рачунајући и два групна трансфера). Обрађено је 103

захтева за измену грешке у називу регистранта назива интернет домена од чега је четири захтева одбијено због недостатка или неисправности документације. У 56 наврата затражено је сторнирање трансакције регистрације одређеног назива интернет домена због грешке учињене приликом регистрације.

Просечно је дневно одговарано на четири до пет телефонских захтева о конкретним доменима или процесу обнављања и регистрације домена, а е-поштом је дневно примано шест захтева од овлашћених регистара за информације о раду софтвера у експлоатацији или фази тестирања.

Надзор над применом аката о регистрацији

Комисија за поступање по примедбама у случају повреда аката о регистрацији није поступала у овом периоду.

РНИДС је спровео акцију провере ажурности података које поседује о ОР-овима. Провера је вршена упоређивањем података које поседује РНИДС са подацима који су доступни јавно. Поред тога, контактирани су ОР-ови који имају нула или свега неколико назива домена да се изјасне да ли су заинтересовани за наставак сарадње или желе да раскину уговор о обављању послова регистрације назива домена. Beotelnet-Carrier и Veratnet су доставили допис којим су исказали интересовање за раскид уговора, те су са њима уговори раскинути.

Решавање спорова у вези са називом домена

Комисија за решавање спорова у вези назива домена није имала активности у протеклом кварталу.

Развој тржишта домена

Број домена

Укупан број регистрованих назива .RS назива домена на крају трећег квартала износи 92.006 домена, што представља повећање од око 0,6% у односу на други квартал 2016. Током трећег квартала је просечна месечна стопа раста износила око 0,21%, што представља лошији резултат за око 0,03 процентних поена у односу на исти период у 2015. Број регистрованих .СРБ назива домена на крају квартала износи 2.744. Ова величина бележи константан пад од марта 2013, са тенденцијом успоравања у претходна три квартала.

У табели су дате статистичке категорије обновљених и нових домена током трећег квартала у протеклих пет година. Категорија обновљених домена исказује раст од око 5% у односу на 2015. годину и око 10% у односу на 2014. Нови домени у трећем кварталу 2016. исказују раст од 4,5% у односу на исти период у 2015, али и пад од око 3% у односу на трећи квартал 2014.



	2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	Обнова	Нови	Обнова	Нови	Обнова	Нови	Обнова	Нови	Обнова	Нови
.RS	14.607	4.207	15.556	4.143	16.840	4.154	17.678	3.851	18.586	4.021
.СРБ	7	2.840	926	117	800	44	596	47	578	43
Укупно	14.614	7.047	16.482	4.260	17.640	4.198	18.274	3.898	19.164	4.064

Поређење са прогнозираним вредностима

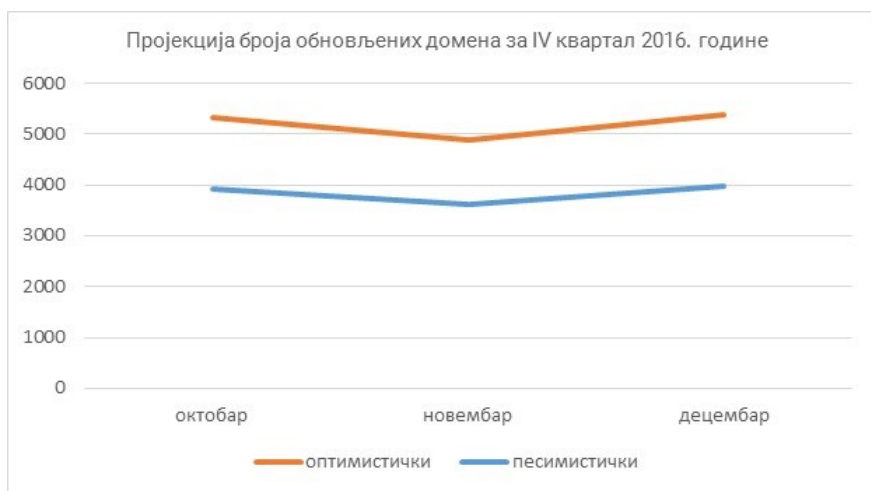
У односу на пројектоване вредности на нивоу квартала, категорија обновљених назива домена налази се у оквирима дефинисаним оптимистичком и песимистичком компонентом, док се број новорегистрованих назива домена налази незнатно испод песимистичке компоненте. Новчана реализација налази се у оквирима одређеним оптимистичким и песимистичким сценариом, приближавајући се песимистичкој компоненти.

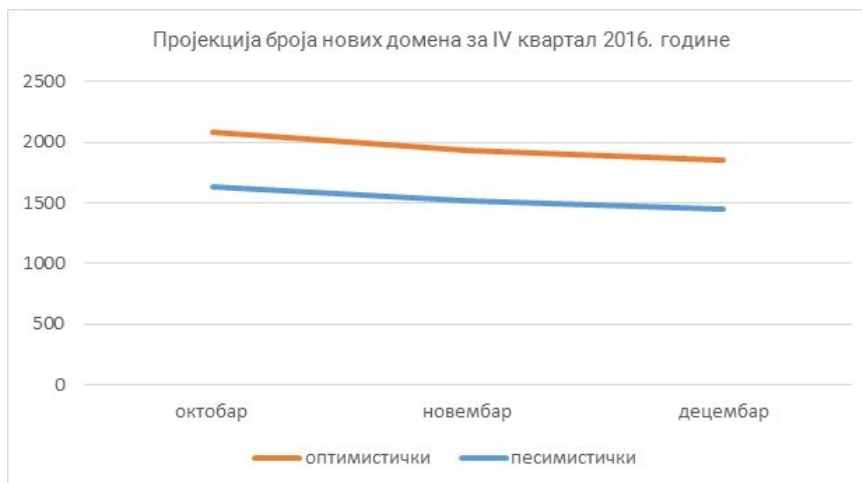
Описана кретања приказана су у табели испод:

	обнова			нови		
	песим.	реализација	оптим.	песим.	реализација	оптим.
.RS	16.828	18.586	22.767	4.289	4.021	5.480

новчана реализација			
	песим.	реализација	оптим.
.RS	24.284.128	25.243.500	32.484.268

Пројектовани износи броја нових и обновљених .RS назива интернет домена за четврти квартал 2016. приказани су на сликама испод.





Статистичка анализа

У табели испод дате су вредности показатеља у складу са методологијом CENTR-а за трећи квартал 2016. и 2015.

		III квартал 2016.	III квартал 2015.
retention rate	(број домена на крају периода - нови у току периода)/број на почетку периода	96,19%	96,91%
creation rate	нови у току периода / број на крају периода	4,37%	4,38%
deletion rate	обрисани у току периода/број на почетку периода	6,03%	3,69%

Стопа креирања² на европском нивоу у 2015. износи око 19% (очекивана медијална вредност), док је у српском доменском простору ова величина у трећем кварталу 2016. на нивоу од 4,4%.

Стопа задржавања³ је у трећем кварталу 2016. у .RS доменском простору износила 96%, што је знатно изнад медијалне вредности израчунате на нивоу чланица CENTR-а (у 2015. очекивана вредност је на нивоу од око 85%).

Стопа брисања⁴ је у европским оквирима устаљена је на око 15% (медијална вредност), док је ова вредност за Србију око 6%.

Посматрајући остварене вредности три основна показатеља у поређењу са медијалним резултатима на европском нивоу, може се закључити да се Србија остварује завидне резултате у погледу стопе задржавања и стопе брисања. Стопа задржавања, како на кварталном, тако и на годишњем нивоу за 2015, налази се знатно изнад средњих вредности на европском нивоу. Стопа брисања кореспондира стопи задржавања и налази се на завидно ниском нивоу. Стопа креирања у трећем кварталу 2016. бележи благи пораст у односу на исти период претходне године.

² Стопа креирања или креациона стопа представља количник новорегистрованих домена у току периода и укупног броја регистрованих домена на крају периода,

³ Стопа задржавања (ретенциона стопа представља количник разлике укупног броја домена на крају периода и новорегистрованих домена у току периода и укупног броја домена на почетку периода

⁴ Стопа брисања добија се као количник броја обрисаних домена у току периода и укупног броја домена на почетку периода.

Тржишна сарадња са ОР-овима

Током овог квартала, у оквиру спровођења акционог плана за побољшање комуникације са ОР-овима је директор спровео нову акцију „Летњи позиви“. Циљ је био да се искористи период летњег затишја у пословању и да се у директном разговору прикупи виђење односа РНИДС-ОР са тачке гледишта ОР-ова, и њихове идеје за даље унапређење сарадње и развоја тржишта домена. Током разговора је најчешће истакнуто изузетно задовољство ОР-ова сарадњом са РНИДС-ом. ОР-ови немају значајних примедби на рад, ни на функционисање РНИДС-а, а примећују да се тим РНИДС-а изузетно труди да обавља свој посао на што бољи начин. Разговори су дали бројне идеје, које су одлична полазна основа за наредни циклус планирања у РНИДС-у. О резултатима разговора је посебно извештен УО.

Као још једна новост у комуникацији са ОР-овима је организован састанак директора РНИДС-а са руководиоцима ОР-ова (директорима, односно особом која одлучује о пословима везаним за регистрацију домена). Састанку је присуствовао и председник УО. Састанак је одржан по завршеној миграцији на нови Систем за регистрацију назива домена, па се, поред добре прилике за размену мишљења о раду РНИДС-а, претворио и у малу прославу због успешног пуштања новог софтвера у рад.

Обе ове акције су се добро показале, па је планирано да постану као редовне активности.

—

Током трећег квартала је настављено са Програмом суфинансирања оглашавања овлашћених регистара. Complus-у је, након достављања завршне документације и рачуна, исплаћена једна огласна кампања, а са Плус Хостингом је склопљен уговор, након чега им је омогућено акумулирање средстава за суфинансирање.

На основу прикупљених сугестија ОР-ова и дискусије на УО, Канцеларија РНИДС је сачинила нови, знатно шири, предлог унапређеног Програма суфинансирања, који сада поред суфинансирања оглашавања омогућава и суфинансирање квалификованих маркетиншких активности. Овај документ је упућен на одлучивање Управном одбору.

—

Посебни састанци на теме сарадње на организацији догађаја и могућих заједничких маркетиншких активности, одржани су са запосленима у маркетиншким одељењима Плус Хостинга, Mainstream-а, NetCast-а и Минта.

—



У циљу боље сарадње и као део планираних активности у оквиру Акционог плана за побољшање комуникације са овлашћеним регистрима, РНИДС је 23. 9. 2016. организовао обуку о Гугл оглашавању за ОР-ове. Занимљиво предавање и детаљан увод у Гугл оглашавање дао је Мирослав Варга (Escape), један од најпризнатијих стручњака за ову област у региону. Обуци су присуствовале 23 особе, од чега је било 14 представника из 11 ОР-ова.

Након обуке је спроведена онлајн анкета чији резултати указују на то да су присутни били веома задовољни обуком и да имају потребу за њеним наставком. На питања из анкете одговорило је 10 представника ОР-ова дајући оцене на скали од 1 до 5. Предавач и садржај обуке су оцењени просечном оценом 4,5 док је организација обуке оцењена просечном оценом 4,3. У својим коментарима ОР-ови су исказали интересовање да се организује и други део обуке са фокусом на практичну примену Google AdWords платформе. С тим у вези, биће размотрени начини да се ова обука настави у наредном периоду, а до краја године је у плану организација едукације за коришћење Гугл аналитике, за шта су ОР-ови такође показали интересовање у претходним анкетама.

—

Након постављања нових дефиниција услуга на Изборнику ОР-ова на сајту домен.срб / domen.rs, ОР-овима је послато обавештење и молба да провере и, уколико има потребе, допуне листу услуга које пружају. Два ОР-а су за сада искористила ту могућност, а у наредном периоду су у плану повремене провере приказаних услуга, како би се пружиле потенцијалним регистрантима пружили што тачније информације о услугама ОР-ова које су тамо наведене.

—

У трећем кварталу 2016. ОР-ови су интензивирали коришћење Slack-а — једноставне „chat“ апликације за комуникацију кроз индивидуалне поруке и групе за разговор. Slack канал тренутно користи 68 запослених из 30 ОР-ова, а овај канал комуникације је био од посебног значаја током пребацивања на RSreg2, када су запослени у ОР-овима директно комуницирали са Сектором за ИКТ РНИДС-а и у ходу решавали проблеме на које су наилазили током миграције на нови Систем.

—

Маркетиншким одељењима ОР-ова је у другом кварталу преко MailChimp сервиса, послато седам обавештења о ранг листама, CENTR-овим месечним билтенима, прослави 10 година РНИДС-а, новој едукативно-промотивној кампањи и обуци о Гугл оглашавању.

Едукативно-промотивне кампање



Као наставак Конкурса „Прави примери интернет присуства“, који је РНИДС организовао поводом 10 година свог рада, крајем трећег квартала 2016. је започета јесења едукативно-промотивна кампања „Мој посао, мој домен“, која ће трајати до половине децембра 2016.

Главна одредишна (landing) страна кампање је креирана на domen.rs/moj-posao-moj-domen, на коју је преусмерена званична адреса кампање - naravno.rs. На странама посвећеним кампањи

презентоване су Стоматолошка ординација „Моја зубарка“ из Ниша и Књиговодствена агенција „Алибрис“ из Београда. Оне су одабране као финалисти Конкурса „Прави примери интернет присуства“ и имају успешан наступ на Интернету, захваљујући најпре својим интернет сајтовима на националном .RS домену. У оба случаја је реч о предузетницама које имају класичне „offline“ послове (који нису базирани на Интернету) и успешно их шире захваљујући својим сајтовима на националном .RS домену. Присутвом на својим онлајн локацијама њих две дају прави пример како се користи Интернет у пословне сврхе и за мале бизнисе, чак иако се баве у потпуности офлајн пословима.

Циљ ове кампање је боља препознатљивост националних интернет домена и јачање свести о важности веб сајта као основе квалитетног интернет присуства. Намењена је првенствено предузетницима и малим фирмама које често мисле да „нису довољно велике“ да би имале свој сајт на Интернету и да им такво присуство не користи у пословању. Порука кампање је да квалитетно присуство на Интернету може свакоме да користи, колико год његова фирма била мала, а посао локалан. Коришћење реалних примера из праксе треба да пренесе ту поруку што даље и инспирише и оне који себе на Интернету не виде на свом домену.

Новина у односу на досадашње едукативно-промотивне кампање је коришћење видео материјала у којима предузетнице износе своја искуства из праксе. У циљу прилагођавања специфичностима сваког од комуникационих канала, креирано је више верзија видео „сведочења“ (тестимонијала). Троминутни видео прилози објављени су на одредишним страницама кампање (domen.rs/zubarka-na-internetu и domen.rs/knjigovodja-na-internetu), а краће верзије, са графички истакнутим кључним порукама и у трајању до два минута, промовисане су на друштвеним мрежама. Током кратког периода оглашавања (почело у другој половини септембра), кратке верзије су забележиле око 80.000 прегледа на Фејсбуку и 3.900 прегледа на Твитеру. У плану је и креирање кратких „teaser“ верзија видео тестемонијала, које ће бити оглашавани и на YouTube-у.

—

За потребе кампање и општу промоцију .RS домена, креиран је и кратки видео „NaravnoRS“ (youtube.com/watch?v=e-x1BeGzJFQ). Његова кратка и ефектна форма се показала одличном за оглашавање на YouTube-у, захваљујући чему је овај видео до краја трећег квартала био прегледан око 28.000 пута. Звучна подлога је радијски спот који ће бити емитован у октобру.

Банери са цитатима предузетница о томе како су им сајтови на .RS домену помогли да развију бизнис, промовишу се и путем „Google Display“ мреже и до сада су резултирали са око 3.700 посета сајту. Предузетници, мала и средња предузећа и они које интересује како да унапреде своје интернет присуство, циљани су и огласима са цитатима на Фејсбуку и Твитеру и позивани да погледају видео прилоге или посете сајт са више детаља о њиховим успешним причама. Медијски наступи, промоција на друштвеним мрежама и активности у оквиру ове кампање биће настављене и у наредном периоду.



Интернет присуство РНИДС-а

Како бисмо осигурали тачност информација које се на Интернету објављују на тему наших интернет домена, у трећем кварталу (већином 22. 7. 2016) су ажуриране странице Википедије са садржајем о .RS и .СРБ домену:

- sr.wikipedia.org/wiki/.rs / en.wikipedia.org/wiki/.rs
- sr.wikipedia.org/wiki/.срб / en.wikipedia.org/wiki/.срб

Сајт домен.срб / domen.rs

Посећеност сајта домен.срб / domen.rs бележи пораст за око 9% у односу на други квартал, чему је допринело седам нових текстова објављених у секцији „Корисни садржаји о доменима“ и почетак едукативно-промотивне кампање „Мој посао, мој домен“.

Статистике сајта су:

домен.срб	јул	авг.	сеп.	3. кв. 2016.	2. кв. 2016.
Посете	3.854	7.501	12.665	24.020	21.972
Појединачни посетиоци	2.667	5.764	9.745	18.176	16.183
Просечно трајање посете	00:02:08	00:01:39	00:01:16	0:01:41	00:01:13
Bounce Rate	58,95%	68,00%	75,99%	67,65%	79,04%

У циљу популарисања сајта као извора корисних информација о доменима и интернет присуству, у трећем кварталу је интензивирано писање и објављивање нових текстова. Ауторска секција сајта је посебно обогаћена текстовима Душана Стојичевића, на теме [коришћења ћириличких адреса е-поште](#) и [функционалности ћирилице на Интернету](#), као и Предрага Милићевића који је писао [о важности присуства властитог домена у адреси е-поште](#) и [предностима веб сајта за развој пословања](#). Преведен је и текст Микелеа Нејлона „[Друштвени медији нису одговор на све](#)“ и објављен текст са снимком документарца о 20 година Интернета у Србији. Текст о важности [адресе е-поште за регистранте домена](#) у коме су на једноставан начин објашњене промене Општих услова регистрације домена након преласка на нови Систем за регистрацију назива домена, посебно је привукао пажњу публике и био један од најпопуларнијих текстова у овом кварталу, са око 3.300 посета.

Посете које су забележене на ових седам нових текстова (око 7.500), чине 31% од укупног броја посета сајту. Захваљујући њима, најуспешнији извори саобраћаја ка сајту у овом кварталу су били огласи на Фејсбуку и органски саобраћај са друштвених мрежа (настао даљим дељењем садржаја на Фејсбуку, Твитеру и LinkedIn-у). Осим тога, значајан извор саобраћаја је било (као и до сад) поље у заглављу/глави (*header*) сајта рнидс.срб које води на страну за проверу расположивости (WHOIS) на сајту домен.срб, захваљујући коме је остварено скоро 18% свих посета. Те посете трају скоро три минута, што овај извор саобраћаја чини врло значајним, јер доводи веома заинтересоване посетиоце.

Подаци у табели такође показују и веома осетан пораст посета крајем трећег квартала, за шта је заслужан почетак јесење едукативно-промотивне кампања „Мој посао, мој домен“.

Присуство РНИДС а на друштвеним медијима

У трећем кварталу су у фокусу комуникација на друштвеним мрежама били обележавање 10 година РНИДС-а, прелазак на нови софтвер за регистрацију домена, промоција филма о 20 година Интернета у Србији и промоција нових текстова на домен.срб сајту. Као и на посећеност сајта домен.срб, почетак јесење кампање утицао је на пораст броја пратилаца, импресија и интеракција на Фејсбуку и Твитеру.

Статистички показатељи су у табели у наставку:

		јул	авг.	сеп.	3. кв. 2016.	2. кв. 2016.
Број фанова / пратилаца	TW	4.970	4.999	5.088	5.088	4.952
	FB	14.709	14.783	14.839	14.839	14.671
Импресије	TW	135.000	88.400	230.000	453.400	1.037.700
	FB	557.691	219.480	744.308	1.521.479	894.084
Број постова / твитова	TW	207	118	128	453	504
	FB	29	20	25	74	77
Укупне интеракције ⁵	TW	603	234	495	1.332	1.961
	FB	1.420	297	507	2.224	1.817
Klout Score		65	62	64	63	64

Трећи квартал је почео обележавањем десетогодишњице постојања РНИДС-а која је на нашим друштвеним мрежама најављивана и у претходном периоду. На сам дан обележавања стигле су бројне честитке и позитивне поруке.

Почетком квартала је реализован и прелазак на нови софтвер за регистрацију домена „RSreg2“. На свим друштвеним мрежама су редовно објављиване најаве, план трансфера, информације о привременом прекиду регистрације домена и новине за регистранте услед измена Општих услова регистрације домена. Публика на нашим друштвеним мрежама је реаговала са доста позитивних коментара, али и техничких питања. Посебан изазов



⁵ Интеракције обухватају: share, retweet, помињање, лајкове, одговоре на твитове и уопште директну реакцију публике. Бројка не обухвата број кликова на сам пост/твит и видео прегледе.

били су поједини негативни коментари на тему измена Општих услова. Без обзира на тон дискусије, одговори РНИДС-а били су брзи, аргументовани чињеницама, са отвореношћу за предлоге заједнице и спремношћу на решавање свих техничких проблема и препрека. Негативно интониране дискусије су разрешене у неутралном тону чиме се спречило евентуално ширење негативних реакција. Ова ситуација је указала на потребу за додатном едукацијом и директним контактом са заједницом веб девелопера и ИКТ стручњака, који интензивно региструју домене како за сопствене, тако и за потребе својих клијената. С тим у вези је организован састанак са Mainstream-ом, на ком су разматране могућности за одржавањем панела за веб девелопере са неком од доменских тема, у оквиру конференције „mDay“ коју Mainstream организује крајем године.

Новина у трећем кварталу је било видео оглашавање на Фејсбуку са циљем промоције документарца о 20 година Интернета у Србији под називом „1 Интернет, 3 домена, 4 државе“. Различите верзије огласа обраћале су се различитим старосним групама (од 20 до 50 година) и резултирале са око 60.000 видео прегледа. Текстови огласа и видео изазвали су позитивне реакције публике и око 250 интеракција (као што су дељење, лајкови и коментари). Додатно, пракса је показала да видео оглашавање на Фејсбуку даје боље резултате када се ради о кратким и илустративним видео формама. Зато је промоција документарца настављена у сарадњи са веб порталима као што су www.bif.rs и www.itresenja.com који су објавили текст о документарцу са уметнутим (*embedded*) видео снимком.

Осим што су довели до повећања посета домен.срб сајту, нови текстови у секцији „Корисни садржаји о доменима“ ангажовали су и публику на Фејсбуку. Промовисани пост за текст о томе како Интернет види ћириличке адресе е-поште, изазвао је занимљиву дискусију и реакције (око 200 лајкова, 53 дељења и 19 коментара). Ово показује да нове информације које објашњавају неку нерешену ситуацију, тренд или ограничење (као што је наведена проблематика ћириличких адреса е-поште), мотивишу публику на дискусију и реакције. Овакве дискусије дају и додатни простор за едукацију публике кроз одговоре и директну комуникацију.

Односи са јавношћу и анализа присуства РНИДС-а у медијима

Получасовни документарни филм „1 Интернет, 3 домена, 4 државе“, о 20 година Интернета у Србији, снимљен током претходног квартала у сарадњи РТС-а и РНИДС-а, премијерно је емитован 8. 7. 2016, на 10-годишњицу одржавања покретачке скупштине РНИДС-а, а затим је имао и још три репризе током јула, на оба програма РТС-а.

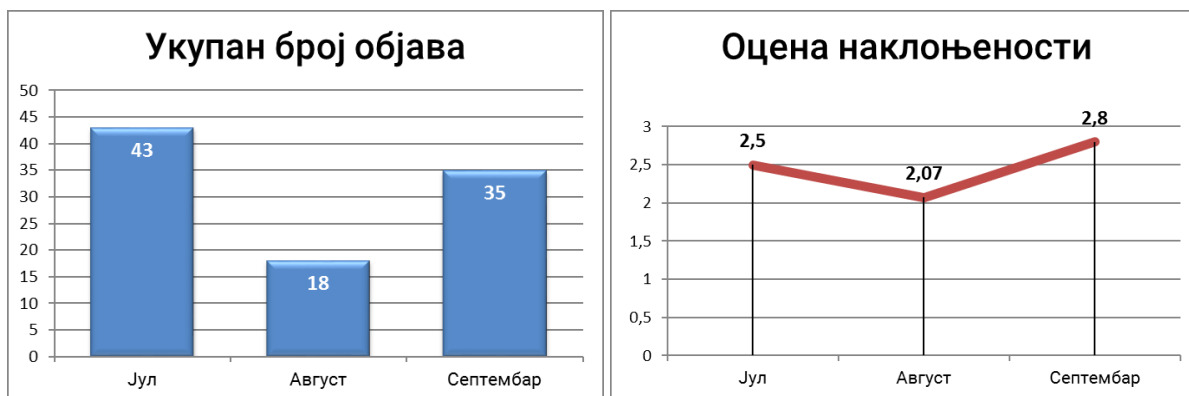
У трећем кварталу је забележена укупно 91 објава – 15 у штампаним медијима, 61 на Интернету, 13 ТВ и 2 радијске објаве. Објаве су покривале 10. годишњицу РНИДС-а и „1 Интернет, 3 домена, 4 државе“ (укупно 23 објаве), пуштање у рад новог софтвера за регистрацију домена (укупно 34 објаве) и почетак јесење кампање (укупно 20 објава).

Медијска анализа показује да је 50 различитих медија писало о РНИДС-у – 9 штампаних медија, 5 телевизијских и радио станица и 36 интернет портала.



На основу анализе 96 објава које је обухватио електронски клипинг, највећи број објава забележен је у јулу, што је последица медијског интересовања за 10. годишњицу РНИДС-а и пуштање у рад новог софтвера за регистрацију домена. Током анализираних периода највећа оцена наклоњености је забележена у септембру.

Медијска анализа показује да је 90% медијских објава било планирано, док се у 83% објава РНИДС појављивао као примарна тема.



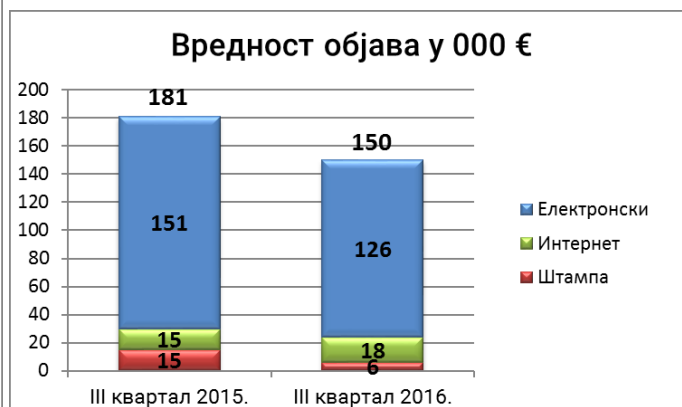
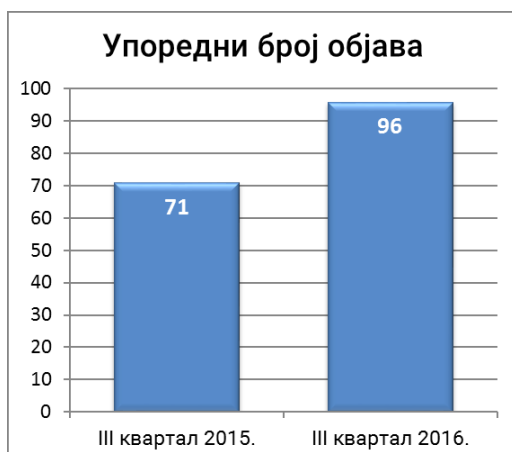
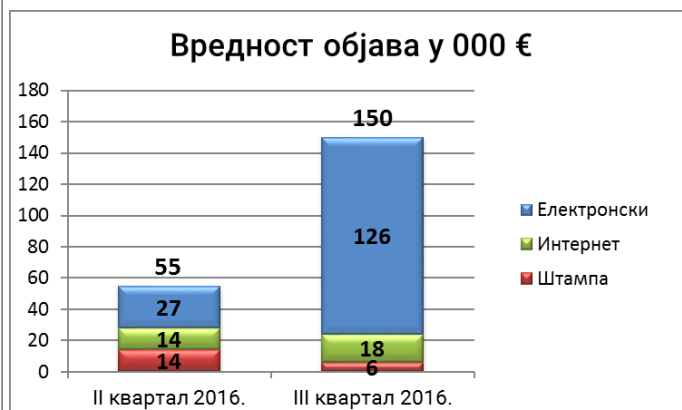
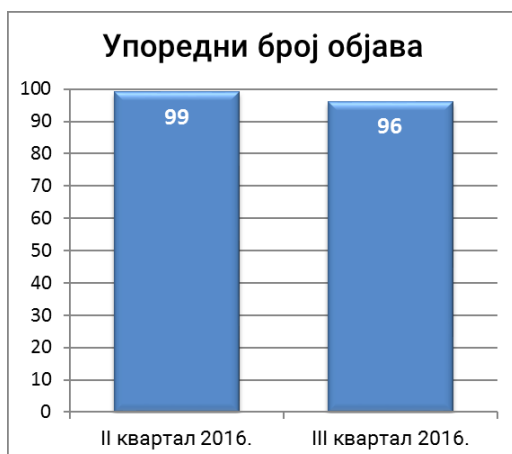
У трећем кварталу 2016. је забележен пад од 3% у броју објава, али и раст од 173% у вредностима објава, у поређењу са другим кварталом 2016. Осим тога, забележен је раст од 35% у броју објава, али и пад од 17% у вредностима објава, у односу на исти квартал 2015.

Највећи број објава забележен је на интернет порталима у односу на друге медије и он износи 71% свих објава, али највећа вредност објава забележена је у електронским медијима (укупно 126.520 €).

РНИДС је тема која се највише комуницирала у медијима – укупно 96, а затим следи тема „RS домен“ – која се јавља у 69 медијских објава.

Међу медијским кућама које су током другог квартала извештавале о активностима РНИДС-а истичу се Харпу ТВ, РТС 1, Радио Београд 1 и Радио Београд 2 (националне ТВ и радио станице), и кабловски канал N1. Део свог медијског простора су активностима РНИДС-а посветили и дневни листови (Данас, Политика, Вечерње новости и Информер). Укупан „reach“ ових дневних новина износи 1.395.057 читалаца. У периодичној штампи фокус је био на специјализованим ИТ часописима, као што су PC Press, Свет компјутера и Tech Lifestyle. Што се тиче веб портала,

забележене су објаве на пословним порталима (ekapija.com, bif.rs, ekonomski.net, economy.rs), на веб порталима дневних листова и ТВ станица (danas.rs, rts.rs), као и на специјализованим порталима (instore.rs, telegraf.rs, tech-lifestyle.com, itresenja.com).



Вредност објава је представљена у односу 1:1 у поређењу са вредношћу огласног простора у појединим медијима.

Детаљна клипинг анализа (са објашњењем методологије) је у прилогу овог извештаја достављена Управном одбору РНИДС-а.

Од ауторских текстова током квартала објављен је текст Лазара Бошковића „Личне доменске заблуде“ у часопису Tech Lifestyle.

Поводом прославе десетогодишњице РНИДС-а за РТС2 (еТВ) су изјаве дали Мирјана Тасић, Војислав Родић и Данко Јевтовић, а на Радио Београду 2 (Дигиталне иконе) су гостовали Мирјана Тасић, Јелена Ожеговић и Војислав Родић. Поводом завршетка Конкурса „Прави примери интернет присуства“ Предраг Милићевић и др Сања Станковић-Мичић су дали интервјуе за часопис Економетар, а поводом кампање „Мој посао, мој домен“ Јелена Ожеговић је гостовала на Нарру ТВ, а заједно са Маријом Ђорђевић и у емисији „Ухвати дан“ на Радио Београду 1. За Нарру ТВ је Жарко Кецић дао изјаву о безбедности на Интернету.



Међународна сарадња

Током другог квартала Управни одбор покренуо је иницијативу за придруживање РНИДС-а организацији RIPE NCC (Réseaux IP Européens – Network Coordination Center), која управља нумеричким интернет ресурсима (IPv4 и IPv6 адресама) у региону Евро-Азије и Блиског истока.

Конференција суоснивача, на својој првој електронској седници, одржаној 8 – 13. 9. 2016, усвојила је Одлуку о приступању РНИДС-а организацији RIPE NCC. Након тога, Канцеларија је спровела све формалности у вези са приступањем, како би РНИДС почетком наредног квартала постао пуноправни члан ове организације.

Приступањем RIPE NCC, РНИДС је добио могућност да све IP ресурсе које тренутно користи обједини под својим корисничким налогом, унапреди сопствени организациони капацитет кроз обуке и размену искустава на семинарима и састанцима које организује RIPE NCC, али и даље унапреди сарадњу са RIPE NCC у области управљања интернетом у региону Југоисточне Европе.

Службена путовања током трећег квартала 2016.

Датум скупа	Скуп/Организација	Место	Делегирани учесник
4 – 7. 8. 2016.	Def Con 24	Лас Вегас	Мирко Мирковић
29 – 30. 8. 2016.	ICANN CCT Review Team	Беч	Дејан Ђукић
15. 9. 2016.	39 th CENTR Admin	Блед	Стефан Ковач
22 – 25. 9. 2016.	Weekend Media Festival	Ровињ	Милоје Секулић
28 – 29. 9. 2016.	51 th CENTR Legal	Гдањск	Дејан Ђукић

Кратки извештаји са службених путовања запослених у Канцеларији

39th CENTR Admin: 15. 9. 2016, Блед, Словенија

У својству потпредседника Административне радне групе, 39. административном састанку CENTR-а присуствовао је Стефан Ковач, запослен у РНИДС-у на месту координатора регистрације домена и послова аналитике. У оквиру састанка одржано је 12 презентација и радних сесија, укључујући и презентацију домаћина. Као најзанимљивије издвојиле су се презентације представника холандског националног регистра о новој процедури посвећеној регистрацији обрисаних назива домена, сесија о повећаном броју кинеских регистрација и презентација представника Словеначке Националне библиотеке о архивирању садржаја на сајтовима у словеначком доменском простору.



Представник РНИДС-а презентовао је најновије вести о окончаним пројектима и даљим развојним тенденцијама везаним за .RS и .СРБ доменске просторе. Представници регистара су похвалили достигнућа у области развоја процедура и техничких решења у домену регистрације назива интернет домена, као и избора пројеката на чијој имплементацији РНИДС тренутно ради. Током састанка оформљена је и привремена радна група са циљем формирања јединствене анкете за испитивање задовољства корисника у сарадњи са Маркетинг радном групом. За једног од чланова групе изабран је и представник РНИДС-а Стефан Ковач.

ICANN CCT Review Team: Од 29. до 30. 8. 2016, Беч, Аустрија

У својству члана CCT Review Team овом састанку присуствовао је Дејан Ђукић, руководилац Сектора за опште и правне послове. Задатак овог тима је да да оцену ефеката новог gTLD програма у сфери конкуренције, поверења корисника и избора корисника. Више детаља о овој теми се може наћи у секцији Управљање Интернетом, овог извештаја.

51th CENTR Legal: Од 28. до 29. 9. 2016, Гдањск, Пољска

Педесет и прва правна радионица је одржана у Гдањску, Пољска 28. и 29. 9. 2016. Презентацију домаћина је одржао представник NASK-а. Неке од теме скупа су биле решавање спорова и вези назива домена, приватност, регистрација двословних назива домена и слично.

Руководилац Сектора за опште и правне послове одржао презентацију на овом скупу под називом: „Another Round (hopefully the last) of Privacy Related Amendments to the General Terms and Conditions for .rs and .срб“. Презентација обухвата ретроспективу промена Општих услова за домене којима управља РНИДС, које су везане за личне податке и усклађивање са Законом о заштити података о личности. У оквиру тога дат је осврт на правила према којима је прикупљана скенирана документација регистраната, преко прикупљања ЈМБГ-а, а на крају су изложене последње измене којима је адреса е-поште постала податак за идентификацију регистраната.

Поред презентација, на скупу је одржан „*tour de table*“ о значајним новостима и дискусија о питању приватности, са посебним освртом на нову регулативи ЕУ (General Data Protection Regulation).



Пословање Канцеларије

Ефикасност и ефективност пословања

Финансије

Реализација финансијског план за 2016. и током овог квартала није указивала на потребу за израду ребаланса. Једино што је измењено у оквиру буџета за ову годину јесте трансфер 300.000 динара са групе 9 (резерва) на ставку 2.4.3 за потребе покрића учлањења у RIPE, а након одлуке Конференције суоснивача о учлањењу. Све ово имајући у виду да Планом и програмом рада, а самим тим и Финансијским планом за 2016, оваква активност није била планирана.

Каматне стопе на депозите код банака су задржале низак ниво са краја претходне године, те се по овом основу не могу очекивати значајнији приливи као ранијих година, али се и приликом орочавања средстава код пословних банака превасходно води рачуна о сигурносном аспекту. У том смислу је реализовано само пар орочења до очекиване акумулације већих слободних новчаних средстава.

Набавке

Најзначајнији догађај у овом периоду јесте пуштање у рад новог Система за регистрацију назива домена 26. 7. 2016, чиме је практично и окончан овај процес отворене набавке.

У овом кварталу набављен је један преносни рачунар, као замена за један од рачунара запослених у Канцеларији. Разлог је старост постојећег рачунара и немогућност да се на њега инсталира нови софтвер у складу са набављеним лиценцама.

Од лиценци су набављене (обновљене) лиценце за антивирус (F-Secure), као и лиценце за виртуализацију (VMWare).

Примена ИКТ у пословању

Током трећег квартала одржане су интерне консултације о увођењу ИКТ у пословање Канцеларије РНИДС-а, који треба значајно да допринесе оптимизацији пословних процеса, повећању ефикасности Канцеларије и смањењу рада са документацијом у папирном облику. Као основни модули будућег система су идентификовани управљање документима, сервис деск, праћење радних задатака, контролинг (управљање буџетом) и рачуноводство.

У трећем кварталу је због промена типа лиценце за коришћење Микрософт Офис апликација и преласка на Офис 365 најпре обављена миграција е-поште, као најкомпликованији и временски



најзахтевнији процес, а затим редом обављене и остале промене ради прилагођавања Офис 365 окружењу.

Велике могућности Офис 365 окружења су прво искоришћене на начин који је захтевао минималне промене досадашњег начина електронских комуникација, али уз примену решења која су природна за Офис 365 систем. Тиме је обједињена и унапређена комуникација Канцеларије, Управног одбора, Конференције суоснивача и овлашћених регистара. Канцеларија, и Управни одбор, за које су купљене пуне лиценце, у потпуности су пребачене на Офис 365 групе које омогућавају колаборацију и размену фајлова и календара. Конференција суоснивача и овлашћени регистри користе дистрибутивне „Exchange“ групе (за обавештавање овлашћених представника). Конференција суоснивача за дискусију и групни рад користи и „Yammer“ који је део Офис 365 система и омогућава повезивање спољних корисника. Овлашћени регистри за дискусију користе софтвер „Slack“ који није део пакета Office 365.

Овим је омогућено да се стари сервиси и сервери искључе из комуникације и да се драстично унапреди комуникација и рад на заједничким фајловима као и да се подигне ниво безбедности и доступности. Комплетан садржај и архива искључених сервера и сервиса (ftp, mailman, форум Конференције суоснивача) је пребачен на одговарајуће локације да буде доступан корисницима у складу са њиховим правима приступа.

Две дистрибутивне листе (RSNOG и ICANN-SEE) које због броја корисника и расположивих лиценци, али и због начина рада нису могле бити сервисирани у оквиру Офис 365 система, мигриране су на плаћени (хостовани) Mailman сервис и наставиле су своје функционисање на изнајмљеним серверима.

Поред поменутих сервиса, покренути су и „Sharepoint Online“ сервиси (Офис 365 система) за потребе Канцеларије и Управног одбора (мини веб сајтови, размена фајлова, wiki).

Комплетна миграција је прошла у најбољем реду, са минималним паузом у раду сервиса за размену поште, а такође, и без икаквог губитка поште која је била на серверима или пристизала на сервере током процеса миграције.

Након што је обављена миграција на Микрософт Офис 365 систем, сви рачунари у Канцеларији су плански преинсталирани, како на нови оперативни систем (Windows 10), у складу са лиценцама које су набављене.

Корисници лиценци могу користити софтвер Офис 365 на рачунарима и на мобилним уређајима.

Редовни послови Канцеларије

Правни послови

На молбу ОР-а Панет, састављено је изјашњење РНИДС-а које је ОР приложио уз жалбу на решење тржишног инспектора у погледу садржаја који је постављен на домену који је преко овог ОР-а регистрован. У изјашњењу РНИДС-а наглашено је да ни овлашћени регистар, нити РНИДС нису поставили спорни садржај, нити пружили услугу хостинга, те сагласно томе, не могу никако да буду одговорни за уклањање садржаја јер једноставно немају контролу над садржајем

нити механизам за уклањање. Овлашћени регистар је назив домена само уписао у збирку регистрованих назива домена коју води РНИДС, наведено је у изјашњењу.

У погледу регулисања радног статуса директора припремљен је нацрт правилника који уређују права и обавеза директора са којим је закључен радни однос. Овај правилник је усвојен, а његова примена је могућа у случају да директор има другачији модел уговора од тренутно важећег.

За потребе реализације кампање „Мој посао – мој домен“ Сектор за опште и правне послове је саставио нацрт уговора којим се уређује правни однос учесника у кампањи и РНИДС-а. Обављани су и други редовни правни послови.

Рачуноводство и ревизија

Током овог периода сви рачуноводствени послови су обављани редовно и несметано. Такође у редовном оквиру су извршаване све обавезе према држави и државним органима.

У овом периоду, АПР је донео потврду о јавном објављивању редовног годишњег финансијског извештаја и документације за период од 1. 1 — 31. 12. 2015. У поступку провере испуњености услова за јавно објављивање утврђено је да је предметни финансијски извештај потпун и рачунски тачан, те да је уз извештај достављена комплетна документација прописана Законом, па су исти дана 15. 7. 2016. уписани у Регистар и јавно објављени на интернет страници АПР, у оквиру Регистра финансијских извештаја, у обиму и садржају у којем су достављени.

Након другог квартала ове године, који је обележио рад независних ревизора финансијских извештаја за 2015, у трећем кварталу је акценат стављен на припрему документације за посету тима интерне ревизије. Тим ревизора је отпочео свој рад последње недеље септембра у складу са договором са УО. Обухват рада Интерног ревизора се односи на период 1. 7. 2015 – 30. 6. 2016.

Општи послови

У оквиру трећег квартала 2016, обављани су редовни послови као што су завођење и сортирање пословне документације, спровођење мањих набавки средстава неопходних за редовно функционисање РНИДС-а, као и предаја потребне документације надлежним органима, као што су Пореска управа, Фонд ПИО, РЗФО и Агенција за привредне регистре.

Ангажман професионалних услуга

Осим посебно представљених рачуноводствених и ревизорских услуга, у овом периоду су коришћене адвокатске и преводилачке услуге, што је скоро стандардно за сваки квартал.

За потребе маркетиншке кампање ангазоване су услуге креативе, снимања (видео прилога и фотографско снимање). Имајући у виду и неколико скупова током периода, било је потребе за угоститељским услугама, као и услугама организације скупова.



Подршка раду Фондације

Јавност рада

Током квартала на сајт Фондације редовно су постављани записници и одлуке са одржаних седница Управног одбора и периодични финансијски извештаји. Осим тога, објављивани су позиви за набавке, као и информације о активностима Фондације.

Крајем јула, Регистар докумената ажуриран је енглеским преводима годишњих извештаја Фондације, а почетком септембра обављене су интерне консултације о увођењу тематског груписања докумената у Регистру.

—

Током трећег квартала су на сајту Фондације објављене информације о првој електронској седници Конференције суоснивача и јавни позив за избор финансијског ревизора за 2016, 2017. и 2018. годину. Коментари РНИДС-а на Нацрт Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању, такође су доступни на сајту, заједно са осталим вестима о преласку на нови софтвер за регистрацију домена, новинама за регистранте и јесењој едукативно промотивној кампањи. У трећем кварталу је објављено и 30. издање „РНИДС инфо“, интерног информатора Фондације на српском и енглеском језику.

Након званичног почетка важења нових Општих услова регистрације домена, обављена је темељна провера и ажурирање свих текстова и интерних линкова на сајту Фондације и на сајту домен.срб, на српском и енглеском језику.

Сајт Фондације рнидс.срб / rnids.rs

У протеклом периоду је настављен тренд високе посећености сајта:

рнидс.срб	јул	авг.	сеп.	3. кв. 2016.	2. кв. 2016.
Број посета	7.627	7.820	8.202	23.649	23.660
Број појединачних посетилаца	4.819	4.855	5.372	15.046	15.549
Просечно трајање посете	00:02:31	00:02:50	00:02:16	0:02:32	00:02:11
Bounce Rate	39,73%	35,23%	37,09%	37,33%	40,37%

Анализа најзаступљенијих извора саобраћаја ка сајту указује на то да је у трећем кварталу око 50% свих посета сајту дошло органском претрагом, док је преосталих 50% дошло директно, рефералним путем и кроз друштвене мреже. Однос нових посетилаца и оних који се враћају више пута на рнидс.срб је стабилан: око 55% чине нови посетиоци који се у просеку задрже око



један минут и 30 секунди. Остатак су посетиоци који се враћају и проведу и до три минута и 40 секунди истражујући сајт и читајући садржаје. Све ово указује на добру оптимизацију сајта чији је садржај очигледно користан посетиоцима.

Анализа начина на који се посетиоци „крећу по сајту“ показује да са насловне стране најчешће кликну на главни мени, одакле иду на страницу са подацима о регистрованом домену, Регистар докумената или секције Домени, Новости или Контакт. Иако јасно дефинисане, четири међустранице са информацијама о раду РНИДС-а, регистрацији, транспарентности и односима са интернет заједницом, бележе релативно мало посета. Ове стране су намењене најпре новим посетиоцима којима омогућавају упознавање са РНИДС-ом, а очекује се да повратници на сајт иду директно на садржаје који их занимају. Укидањем слајдера који се налази изнад боксова за ове међустранице, и заузима значајан вертикалан простор у највидљивијем делу сајта, постигло би се да посетиоци не морају да скролују насловну страницу да би видели ове боксове.

У трећем кварталу је настављен рад на одржавању сајта и редовном унапређењу садржаја. Одржан је и састанак са Мрежним системима у вези креирању система за пријаву посетилаца сајта на РНИДС-ове е-листе за информисање

Подршка органима и телима Фондације

Подршка Управном одбору

У периоду који је предмет овог извештаја, одржано је шест седница Управног одбора.

Сектор за опште и правне послове је пружао редовну стручну и административну подршку, која се састојала у припреми нацрта аката, припреми електронских седница, изради записника са седница, стручној подршци у раду на седницама и изради и објављивању донетих аката.

Канцеларија је ажурирала листу активности Управног одбора, ради припреме Извештаја о раду УО за други квартал 2016. На изради самог Извештаја је пружена техничка помоћ.

На захтев УО, припремљена је информација о статусу докумената у вези са јавношћу рада и заштитом података о личности.

Подршка Конференцији суоснивача

У септембру је успешно одржана прва електронска седница Конференције суоснивача. Почетак гласања био је заказан за 8. 9. 2016. у поноћ, а гласање је завршено 13. 9. 2016. у 23.59. На дневном реду била је само једна тачка — приступање РНИДС-а организацији RIPE NCC. Од 70 суоснивача са правом гласа, електронским путем гласало је њих 43 (око 61%), а предложена одлука усвојена је великом већином гласова.

Канцеларија је пружила неопходну правну и техничку подршку организацији седнице Конференције суоснивача, укључујући израду Упутства за гласање на електронској седници суоснивача.



Подршка развоју Интернета у Србији

Сарадња са државним институцијама

Министарство трговине, туризма и телекомуникација покренуло је 7. 9. 2016. јавну расправу о дуго очекиваном Нацрту Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању.

Овај закон треба да замени важеће законе о електронском потпису и електронском документу, као и да иновира домаћи законски оквир у складу са прописима који важе у Европској унији (eIDAS Regulation). Додатно, закон треба да уреди низ питања која до сада нису била покривена другим прописима, као што су, на пример, електронско архивирање и регистрована достава електронских докумената.

РНИДС се укључио у јавну расправу и [послао коментаре на понуђени Нацрт](#), сматрајући да они могу допринети бољој практичној примени закона.

—

Председник УО РНИДС-а и саветник директора за ИКТ политику и односе са интернет заједницом учествовали су, почетком јула, на јавној расправи о нацртима уредби из области информационе безбедности, која је организована у Привредној комори Србије.

Саветник директора за ИКТ политику и односе са интернет заједницом учествовао је, почетком августа, на консултацијама о Акционом плану Србије у оквиру Партнерства за отворену управу (OGP), које су организовали Министарство државне управе и локалне самоуправе и Канцеларија Владе за сарадњу са цивилним друштвом.

Министарство трговине, туризма и телекомуникација и Делегација Европске уније у Србији, организовали су, почетком септембра, TAIEХ радионицу о новом регулаторном оквиру ЕУ за електронску идентификацију и услуге од поверења у електронским трансакцијама (eIDAS). Учешће у овој радионици узео је саветник директора за ИКТ политику и односе са интернет заједницом.

Други контакти са државним институцијама

На захтев колега из Министарства трговине, туризма и телекомуникација, саветник директора за ИКТ политику и односе са интернет заједницом пружио је информације у вези са вишепартнерским моделом управљања Интернетом и функционисањем организација као што су ICANN, ISOC и сл.

На захтев колега из Дирекције за електронску управу, саветник директора за ИКТ политику и односе са интернет заједницом обавио је анализу кретања кључних параметара од значаја за развој е-Управе у Србији у новој Студији УН о електронској управи.

—



Саветник директора за ИКТ политику и односе са интернет заједницом састао се током септембра са директором РАТЕЛ-а и начелником Одељења за рачунарске комуникације, управљање мрежама и интернет технологије у Управи за заједничке послове републичких органа. На оба састанка било је речи о потенцијалним заједничким активностима у наредном периоду, као и о процесу резервација назива интернет домена за потребе државних органа и организација.

Односи са интернет заједницом

Током септембра, саветник директора за ИКТ политике и односе са интернет заједницом разговарао је са Мајклом Огиом, амбасадором ISOC-а за IGF, на тему сарадње у области управљања Интернетом у региону Југоисточне Европе, док је са колегама из NALED-а разговарао на тему заједничког наступа у оквиру јавне расправе о Нацрту Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању.

Програми едукације

Руководилац Сектора за развој пословања и маркетинг је 22. 9. 2016. у ImpactHub-у одржао предавање под називом „Интернет није само за велике“. Предавање је било намењено свима који желе да на Интернету буду присутни на адекватан начин и истакло је важност присуства на сопственом веб сајту и домену. Овом приликом се разговарало о томе како избећи уобичајене грешке које троше и кредибилитет и новац, водећи при том рачуна о детаљима на које и Гугл и корисници Интернета обраћају пажњу. Гост предавања био је био Милош Мијић из фирме „Домаће кифлице“, који је са присутнима поделио своја практична искуства о коришћењу Интернета као алата за ширење пословања.

Организација и суорганизација скупова

У Београду, 8. 7. 2016. је обележена десетогодишњица од покретачке скупштине РНИДС-а, пригодним коктелом у клубу „House“. Дружењу у неформалној атмосфери присуствовало је око 80 партнера, спољних сарадника, особа из медија, запослених у ОР-овима, представника институција, бивших и садашњих чланова УО и Конференције суоснивача. У току истог дана је на Другом каналу РТС-а било премијерно емитовање документарца „1 Интернет, 3 домена, 4 државе“, а гостима на скупи је филм дат и на РНИДС брендираним USB диску.

ДИДС

У трећем кварталу је дефинисан концепт Конференције ДИДС 2017, договорен је садржај појединачних блокова и потврђени сви учесници. Основна тема Конференције биће Гугл, начин на који он функционише и шта ми као корисници треба да урадимо да би нас Гугл „видео“ и боље позиционирао. Већ по традицији, за осми ДИДС смо успели да обезбедимо врло квалитетне учеснике и угледне стручњаке у својим областима, међу којима су Gary Ilesh, „webmaster trend analyst“ из Гугла, који ће држати уводно предавање, Лазар Џамић, донедадни креативни стратег



у Google ZOO EMEA, који ће о Гуглу причати из стратешког угла, Иван Речевић, водећи регионални стручњак за Гугл аналитику, који ће бити и модератор 2. блока, Мирослав Варга из „Escape doo“, један од водећих европских стручњака за Гугл оглашавање и др.

Као и претходне две године, другог дана ДИДС-а ће бити организован трећи по реду Регионални интернет форум (РИФ) чији је концепт за наредну годину такође редефинисан. Договорено је да РИФ 2017 окупи регистре националних интернет домена из региона, као и представнике држава, регулаторних тела за телекомуникације, CERT-ова, овлашћених регистара, интернет заједница и др. Овим се фокус помера са тема о управљању Интернетом на теме од значаја за регистре. Организациони одбор је исти као и за ДИДС, а о агенди и распореду ће одлучивати Програмски одбор РИФ-а, за чију је председницу изабрана Барбара Повше-Голоб, директорка словеначког националног регистра. Такође је договорено да један од гостујућих предавача буде Лазар Џамић.

Учешће на другим скуповима

Саветник за ИКТ политике и односе са интернет заједницом је током трећег квартала присуствовао следећим скуповима:

- 16. 9. 2016. скуп о стању информационе безбедности у Србији у организацији Центра за евроатлантске студије (ЦЕАС), заједно са Војиславом Родићем, председником УО РНИДС-а.
- 27. 9. 2016. у београдској канцеларији Дипло фондације је учествовао у првој онлајн сесији посвећеној управљању Интернетом у региону ЈИЕ. Овом приликом је говорио о најбитнијим домаћим регулаторним иницијативама у наредних шест месеци.

Управљање Интернетом

Internet Governance Forum

У Њујорку су 12 — 14. 7. 2016. одржане Отворене консултације и састанак MAG, посвећени припреми овогодишњег Форума о управљању Интернетом (Internet Governance Forum), који ће се 6-9. 12. 2016. одржати у Гвадалахари, Мексико. Главна активност MAG-а на састанку у Њујорку био је избор радионица које ће чинити главни програм IGF-а. Од преко 270 пријављених радионица, MAG је у поступку оцењивања (које је вршено online у другој половини јуна) постигао сагласност око осамдесетак, док је преосталих двадесетак изабрано након дискусије на самом састанку. На предлог Слободана Марковића из РНИДС-а, MAG је донео одлуку да у програм IGF-а уврсти сесију на тему унапређивања удаљеног присуства на IGF-у. Након састанка у Њујорку, MAG се више неће окупљати уживо до децембра, а договори око комплетирања Главних сесија и остатка програма биће обављени путем е-листа и конференцијских позива.

Учешће у радним групама ICANN-а

Током периода извештавања, у радним групама ICANN-а били су активни саветница директора за стратегију и развој, руководилац Сектора за опште и правне послове, као и руководилац Сектора за финансије.

Саветница директора за стратегију и развој и руководилац Сектора за опште и правне послове учествовали су у раду Радне групе ccNSO Guidelines Review Committee (GRC). Ова група је током трећег квартала имала је доста посла око израде правила за избор представника ccNSO у новим телима која ће надzirати обављање IANA функција након истека уговора између администрације САД и ICANN-а. Резултати рада Радне групе се могу пратити на адреси community.icann.org/display/ccnsowkspc/Docs+by+Topic

Саветница директора за стратегију и развој учествовала је, током трећег квартала, у раду Cross-Community Working Group on Use of Country/Territory Names as TLDs, која је добила задатак да изради правила за употребу ознака држава/територија од три знака за TLD-ове. Радна група је закључила да не може да формулише коначни предлог који би задобио подршку свих заинтересованих страна. Припрема се извештај о досадашњем напретку, који ће бити презентован на предстојећем састанку ICANN-а.

—

Руководилац Сектора за опште и правне послове учествовао је у активностима Competition, Consumer Trust and Consumer Choice Review Team-а, који има задатак да пружи оцену ефеката новог gTLD програма у сфери конкуренције, поверења и могућности избора за кориснике. Током трећег квартала одржано је више телефонских конференција и један састанак уживо у Бечу, Аустрија. Релевантне анализе већ су прикупљене и Радна група прелази на писање извештаја, чији ће нацрт бити представљен на предстојећем састанку ICANN-а. Представник РНИДС-а у овој радној групи обавиће, уз подршку особља ICANN-а, анализу рада 30 највећих регистара нових генеричких домена и закључке о томе доставити свом под-тиму. Након тога, направиће анализу нових механизма заштите права у оквиру новог gTLD програма (пре свега Uniform Rapid Suspension System).

—

Руководилац Сектора за финансије био је активан у раду Радне групе за стратешко и оперативно планирање при ccNSO (ccNSO SOP WG). Радна група је током квартала обавила припрему радних докумената о којима ће се разговарати на предстојећем састанку ICANN-а.

ICANN је обезбедио подршку за учешће руководиоца Сектора за опште и правне послове и руководиоца Сектора за финансије на предстојећем састанку ове организације у Хајдерабаду, Индија.

RSNOG

Почетком августа обављена је миграција RSNOG е-листе на нови сервер, у склопу промена иницираних преласком на Микрософт Офис 365.

У септембру су настављене припреме Друге RSNOG конференције, а одржан је и други састанак Програмског тима Конференције. Са организацијом RIPE NCC договорена је сарадња у



организовању и промоцији техничких обука које RIPE прави за своје чланове у Србији и региону, тако да ће овогодишњи циклус обука бити одржан током три дана непосредно након RSNOG конференције. Ове обуке биће промовисане заједно са RSNOG конференцијом, а неки од предавача RIPE одржаће презентацију на RSNOG конференцији. Имајући у виду да је за одржавање RIPE-ових обука одабран хотел „Crowne Plaza“, Програмски тим сагласио се да RSNOG конференција буде одржана на истом месту. Програмски тим је утврдио прелиминарну сатницу Конференције, направљен је прелиминарни предрачун трошкова скупа и успостављени су иницијални контакти са потенцијалним спонзорима. Очекује се да програм Друге RSNOG конференције буде готов током новембра.

Током септембра, Слободан Марковић, као особа за контакт са другим NOG заједницама и координатор активности у вези са организацијом RSNOG скупова, успоставио је иницијални контакт са организацијом ISOC, ради испитивања могућности сарадње на организацији [Конференције ION](#) у склопу RSNOG конференције 2017. Постигнута је прелиминарна сагласност на ту тему, а детаљи ће бити разрађени у наредном периоду.

RNIDS-CERT

У вези оснивања РНИДС-CERT-а у овом кварталу није било активности ни разговора са Управним одбором РНИДС-а.

Финансијски извештаји

Периодични извештаји за трећи квартал 2016.

: У овом делу документа укратко ће бити представљени биланс успеха (за период 1. 1 – 30. 9. 2016, у поређењу са истим периодом 2015. године), као и биланс стања (на дан 30. 9. 2016. у поређењу са стањем на дан 31. 12. 2015) те пратећи показатељи пословања у посматраном временском оквиру.

Најпре, у наредној табели су укратко приказани кључни показатељи пословања за наведени период и одговарајуће стопе раста:

У .000 РСД	кв. 1 – 3. 2015. или 31. 12. 2015.	кв. 1 – 3. 2016. или 30. 9. 2016.	%
Пословни приходи	77.648	82.431	106,2%
Пословна добит	12.325	12.975	105,3%
Нето резултат	11.024	11.938	108,3%
Актива	130.810	147.463	112,7%
Капитал	72.810	84.748	116,4%
Нето дуг	-21.454	-13.634	63,5%

Биланс успеха

У .000 РСД	кв 1 – 3. 2015.	кв. 1 – 3. 2016.
Пословни приходи	77.648	82.431
Приходи од продаје	76.907	81.886
Остали пословни приходи	741	545
Пословни расходи	65.323	69.456
Трошкови материјала	420	531
Трошкови зарада и накнада зарада	40.816	41.859
Остали пословни расходи	20.620	24.001
Трошкови амортизације	3.467	3.065
ЕБИТ	12.325	12.975
ЕБИТ маржа	15,9%	15,7%
Финансијски приходи	1.226	1.299

У .000 РСД	кв 1 – 3. 2015.	кв. 1 – 3. 2016.
Финансијски расходи	411	55
Остали приходи	0	0
Остали расходи	0	0
Нето добитак/Губитак пословања које се обуставља	-108	-70
ЕБТ	13.032	14.149
Порез	2.008	2.211
Нето резултат	11.024	11.938
Нето профитна стопа	14,2%	14,5%

У прва три квартала 2016. је остварен раст пословних прихода од 6,2% у односу на остварење из истог периода 2015. Имајући у виду да су пословни расходи (укључујући и амортизацију) остварили раст у истом периоду од 6,3%, пословни добитак је на нивоу од 12.975 хиљада динара (уз стопу од 15,7%, и повећање у односу на исти период 2015. од 5,3%, као и ЕБИТДА маржу од 19,5%.

Имајући у виду финансијске и остале расходе износ добити пре опорезивања је 14.149 хиљада динара (уз стопу од 17,2% и повећање од 8,6% у односу на прва три квартала 2015. Већи резултат пре опорезивања у односу на пословни резултат је последица добитка из активности финансирања. Нето добит износи 11.938 хиљада (уз стопу од 14,5% и повећање у односу на прва три квартала 2015. од 8,3%, када је профитна стопа била на нивоу од 14,2%). Дакле и даље је на снази позитивно финансијско пословање, на нивоу који се подудара са половином претходне године са акцентом на фондацијску улогу РНИДС-а.

Биланс стања

У .000 РСД	31. 12. 2015.	30. 9. 2016.
Стална имовина	74.540	86.259
Нематеријална имовина	13.122	14.744
Некретнине, постројења и опрема	61.418	59.432
Дугорочни финансијски пласмани	0	12.083
Обртна имовина	56.270	61.204
Залихе и дати аванси	433	931
Потраживања	988	400
Краткорочни финансијски пласмани	30.207	44.498
Готовински еквиваленти и готовина	21.454	13.634
ПДВ и активна временска разграничења	3.188	1.741
Актива	130.810	147.463
Ванбилансна актива	96	98

У .000 РСД	31. 12. 2015.	30. 9. 2016.
Капитал	72.810	84.748
Нераспоређена добит/Губитак ранијих година	68.824	72.810
Нераспоређена добит/Губитак текуће године	3.986	11.938
Дугорочна резервисања	0	0
Дугорочне обавезе	0	0
Краткорочне обавезе	58.000	62.715
Краткорочне финансијске обавезе	0	0
Обавезе из пословања	4.986	4.566
Обавезе по основу ПДВ и ПВР	51.714	54.929
Остале краткорочне обавезе	1.081	1.004
Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	219	2.216
Пасива	130.810	147.463
Ванбилансна пасива	96	98

Уколико се у анализу укључи нето обртни фонд (који има задатак да покаже који део обртне имовине је финансиран из дугорочних извора финансирања), као показатељ ликвидности, види се да је слика ликвидности на завидном нивоу:



Као што се са графикана изнад (који је у хиљадама динара) види, након прекинутог тренда позитивног и готово стално растућег позитивно нето обртног фонда на крају 2015, када је нето обртни фонд био негативан на нивоу од -1.730 хиљада динара, а слична ситуација је била и на крају полугодишта 2016 и то на нивоу од -4.102 хиљаде динара, на крају трећег квартала долази до опоравка негативног нето обртног фонда на ниво од -1.511 хиљада динара. На крају претходне године основни разлог је био значајан нивоу улагања у основна средства, а на крају другог квартала 2016. реч је о улагању у дугорочна финансијска средства, те је дошло до конверзије једног дела краткорочних средстава у дугорочна. Овај негативни износ се смањује и већ је на нивоу који је повољнији од стања са краја 2015. Иако је дугорочна финансијска

стабилност и тренутно интензивна, у наредном периоду на бази тренда се очекује снажење нето обртног фонда на ниво који је био до краја трећег квартала 2015.

Осим нето обртног фонда, као показатеље ликвидности корисно је навести и још три показатеља ликвидности пословања у посматраном периоду:

Показатељ	31. 12. 2014.	31. 12. 2015.	30. 9. 2016.
Ликвидност 1. степена	0,18	0,37	0,22
Ликвидност 2. степена	1,11	0,96	0,96
Ликвидност 3. степена	1,12	0,97	0,98

Горе наведени показатељи указују на ликвидност РНИДС-а која је на нивоу с краја 2015. као и могућности за редовно сервисирање свих доспелих и потенцијалних обавеза, нарочито имајући у виду њихову структуру (велико учешће пасивних временских разграничења). Ово је додатно поткрепљено чињеницом о негативном нето дугу и његовом значајном износу, који је смањен за око 36,5% у односу значајно велики ниво са краја 2015. (али је и такав значајно већи него претходних година.

Реализација финансијског плана

На бази програма „Проток новца“ израђен је преглед извршења плана (прилива и одлива) за прва три квартала 2016. и одговарајуће поређење са планираним вредностима.

Детаљнији приказ следи у табели испод:

Шифра	Назив	План	Реализовано до 30. 9.	Преостало за реализ.	Проценат реализације
А	Укупно приливи	128.726.955	101.991.566	26.735.389	79,2%
1	Приливи	128.726.955	101.991.566	26.735.389	79,2%
1.1	Аванси за регистрацију домена	125.421.505	100.119.398	25.302.107	79,8%
1.2	Провера оспособљености	12.000	72.000	(60.000)	600,0%
1.3	Финансијски приливи	2.002.450	830.148	1.172.302	41,5%
1.3.1	Камате на штедњу	1.401.200	552.966	848.234	39,5%
1.3.2	Принос од ХоВ	281.250	277.182	4.068	98,6%
1.3.3	Позитивне курсне разлике	320.000	0	320.000	0,0%
1.4	Накнаде суоснивача	936.000	600.000	336.000	64,1%
1.4.1	Обнова	852.000	588.000	264.000	69,0%
1.4.2	Нови суоснивачи	84.000	12.000	72.000	14,3%
1.5	Остали приливи	355.000	370.020	(15.020)	104,2%
1.6	Приливи од РНИДС-CERT-а	0	0	0	
Б	Укупно одливи	134.367.788	83.083.227	51.284.561	61,8%
2	Развој регистра и тржишта домена	36.545.574	19.131.128	17.714.446	51,9%

Шифра	Назив	План	Реализовано до 30. 9.	Преостало за реализ.	Проценат реализације
2.1	Развој система за регистрацију и доступност домена	14.913.550	10.041.824	4.871.726	67,3%
2.1.1	Инфраструктура	6.830.050	3.735.187	3.094.863	54,7%
2.1.2	Систем за регистрацију домена	2.794.050	2.111.683	682.367	75,6%
2.1.3	Систем за разрешење DNS упита	1.609.560	1.369.432	240.128	85,1%
2.1.4	Увођење DNSSEC	735.000	0	735.000	0,0%
2.1.5	Хостинг услуге	231.840	136.196	95.644	58,7%
2.1.6	Софтверске лиценце – годишња обнова	2.713.050	2.689.327	23.723	99,1%
2.2	Развој и примена правила за регистрацију домена	622.700	582.669	40.031	93,6%
2.2.1	Доприноси у вези са правом на управљање делегираним доменима – ICANN	575.000	557.352	17.648	96,9%
2.2.2	Рад Комисије за решавање приговора	47.700	25.316	22.384	53,1%
2.2.3	Унапређивање правила за решавање спорова	0	0	0	
2.2.4	Остало	0	0	0	
2.3	Развој тржишта	14.327.903	5.266.866	9.061.037	36,8%
2.3.1	Сарадња са овлашћеним регистрима	3.300.000	579.977	2.720.023	17,6%
2.3.2	Спровођење едукативно-промотивних кампања	4.110.000	1.342.844	2.767.156	32,7%
2.3.3	Промотивни материјали (BTL)	960.000	170.019	789.981	17,7%
2.3.4	Спољни сарадници – маркетинг	1.480.000	803.524	676.476	54,3%
2.3.5	Унапређење интернет присуства	0	0	0	
2.3.6	Спровођење истраживања о тржишту домена	450.000	0	450.000	0,0%
2.3.7	Односи са медијима	1.680.000	1.051.151	628.849	62,6%
2.3.8	Спољни сарадници - односи са јавношћу	2.347.903	1.319.350	1.028.553	56,2%
2.3.9	Креирање ад хок садржаја за интернет сајтове и друштвене медије	0	0	0	
2.4	Домаћа и међународна размена најбоље праксе	6.381.421	3.239.769	3.441.652	48,5%
2.4.1	Службена путовања запослених	4.155.856	2.841.030	1.314.826	68,4%

Шифра	Назив	План	Реализовано до 30. 9.	Преостало за реализ.	Проценат реализације
2.4.2	Организација међународних радионица	1.866.190	43.230	1.822.960	2,3%
2.4.3	Чланарине у међународним удружењима	659.375	355.509	303.866	53,9%
2.9	Резерва за групу 2.	300.000	0	300.000	0,0%
3	Пословна извршност и рад Канцеларије	61.912.796	43.545.611	18.367.185	70,3%
3.1	Ефективно и ефикасно пословање	6.305.950	1.937.133	4.368.818	30,7%
3.1.1	Увођење стандарда у пословање и управљање пословањем	3.514.350	0	3.514.350	0,0%
3.1.2	Професионалне услуге	2.791.600	1.937.133	854.468	69,4%
3.1.3	Стабилност пословања и управљање ризицима	0	0	0	
3.2	Запослени	35.082.146	26.072.351	9.009.795	74,3%
3.2.1	Зараде запослених	33.821.846	25.286.946	8.534.900	74,8%
3.2.2	Превоз запослених	442.300	254.150	188.150	57,5%
3.2.3	Друга давања запосленима у складу са уговорима о раду	100.000	0	100.000	0,0%
3.2.4	Развој кадрова	718.000	531.254	186.746	74,0%
3.3	Режијски, комунални, административни и порески одливи	19.449.700	14.669.695	4.780.005	75,4%
3.3.1	Комуналије	1.194.400	899.154	295.246	75,3%
3.3.2	Комуникације	948.000	720.284	227.716	76,0%
3.3.3	Одржавање опреме и просторија	995.400	615.715	379.685	61,9%
3.3.4	Репрезентација	612.000	301.955	310.045	49,3%
3.3.5	Административни и логистички издаци	898.400	741.097	157.303	82,5%
3.3.6	Осигурање	409.500	193.986	215.514	47,4%
3.3.7	Финансијско-порески одливи	14.392.000	11.197.504	3.194.496	77,8%
3.4	Набавка основних средстава за Канцеларију	875.000	866.433	8.567	99,0%
3.4.1	Рачунарска опрема у Канцеларији	515.000	508.886	6.114	98,8%
3.4.2	Канцеларијска опрема	360.000	357.548	2.453	99,3%
3.9	Резерва за групу 3.	200.000	0	200.000	0,0%
4	Организациони развој Фондације	19.600.899	12.682.199	6.918.700	64,7%
4.1	Обезбеђење јавности рада и високог нивоа одговорности	953.200	772.295	180.905	81,0%

Шифра	Назив	План	Реализовано до 30. 9.	Преостало за реализ.	Проценат реализације
4.1.1	Корпоративни материјали	500.000	469.895	30.105	94,0%
4.1.2	Сајт рнидс.срб	453.200	302.400	150.800	66,7%
4.2	Рад Управног одбора	10.850.470	7.821.044	3.029.426	72,1%
4.2.1	Накнаде за рад чланова Управног одбора	9.561.670	7.393.062	2.168.608	77,3%
4.2.2	Техничка подршка за рад Управног одбора	285.600	0	285.600	0,0%
4.2.3	Спољни сарадници и консултанци УО	0	0	0	
4.2.4	Радне групе УО	954.000	427.982	526.018	44,9%
4.2.5	Трошкови превоза	49.200	0	49.200	0,0%
4.3	Рад Конференције суоснивача	3.060.122	2.284.097	776.025	74,6%
4.3.1	Накнаде за рад председника и заменика председника КС	2.146.500	1.655.392	491.108	77,1%
4.3.2	Одржавање седница КС	913.622	628.705	284.917	68,8%
4.3.3	Радне групе КС	0	0	0	
4.4	Рад осталих тела Фондације	893.100	142.405	750.695	15,9%
4.4.1	Статутарна комисија	143.100	142.405	695	99,5%
4.4.2	Интерна ревизија	750.000	0	750.000	0,0%
4.5	Међународна сарадња	3.021.307	1.373.352	1.647.955	45,5%
4.5.1	Службена путовања	2.921.307	1.373.352	1.547.955	47,0%
4.5.2	Сарадња са другим Регистрима	100.000	0	100.000	0,0%
4.6	Техничка подршка за рад тела Фондације	622.700	289.006	333.694	46,4%
4.6.1	Репрезентација	96.000	44.415	51.585	46,3%
4.6.2	Стручна помоћ у раду тела Фондације	50.000	14.000	36.000	28,0%
4.6.3	Е-услуге за потребе тела Фондације	124.200	68.244	55.956	54,9%
4.6.4	Трошкови организације скупова	100.000	0	100.000	0,0%
4.6.5	Осигурање за путовања	52.500	9.780	42.720	18,6%
4.6.6	Остали трошкови	200.000	152.567	47.433	76,3%
4.7	Спровођење споразума са Министарством	0	0	0	
4.7.3	Остало	0	0	0	
4.9	Резерва за групу 4.	200.000	0	200.000	0,0%
5	Подршка развоју Интернета у Србији	12.808.519	7.724.289	5.084.230	60,3%

Шифра	Назив	План	Реализовано до 30. 9.	Преостало за реализ.	Проценат реализације
5.1	Пружање подршке државним институцијама у доношењу и спровођењу ИКТ политика	300.000	0	300.000	0,0%
5.2	Едукација стручне и шире јавности у области Интернета	1.360.000	250.341	1.109.659	18,4%
5.2.1	Сарадња са факултетима	250.000	170.000	80.000	68,0%
5.2.2	Едукација путем интернета	1.110.000	80.341	1.029.659	7,2%
5.3	Пружање подршке интернет заједници	11.048.519	7.473.947	3.574.572	67,6%
5.3.1	Пружање подршке развоју садржаја	1.050.000	67.060	982.940	6,4%
5.3.2	Спонзорства и донације	1.680.000	974.313	705.687	58,0%
5.3.3	Организовање скупова	7.493.519	6.385.311	1.108.208	85,2%
5.3.4	RSNOG	825.000	47.263	777.737	5,7%
5.9	Резерва за групу 5.	100.000	0	100.000	0,0%
6	РНИДС-CERT	3.000.000	0	3.000.000	0,0%
9	Резерва	200.000	0	200.000	



Преглед финансијских средстава

У наставку документа је дато стање финансијских средстава, орочења и ХоВ на дан 30. 6. 2016, паралелно са 31. 3. 2016:

Датум	30. 06. 2016.		30. 09. 2016.	
Средњи курс евра	123,3115		123,2929	
Валута	RSD	RSD	RSD	EUR
Средства у РСД	RSD	Прерач. у EUR	RSD	Прерач. у EUR
Текућа средства у РСД	21.249.496	€ 172.324	14.414.275	€ 116.911
Орочена средства у РСД	12.000.000	€ 97.314	27.000.000	€ 218.991
Укупно	33.249.496	€ 269.638	41.414.275	€ 335.902
Средства у ЕУР	Прерач. у RSD	EUR	Прерач. у RSD	EUR
Текућа средства у ЕУР	1.620.218	€ 13.139	9.771.690	€ 79.256
Орочена средства у ЕУР	15.085.052	€ 122.333	6.945.445	€ 56.333
Укупно	16.705.270	€ 135.472	16.717.135	€ 135.589
Укупно без ХОВ	49.954.767	€ 405.110	58.131.410	€ 471.490
Хартије од вредности	12.084.527	€ 98.000	12.082.704	€ 98.000
Укупно новчана средства	62.039.294	€ 503.110	70.214.114	€ 569.490

Укупно стање новчаних средстава са хартијама од вредности, прерачунато у динарима, износи 70.214.114 динара.

У Београду,
26. октобра 2016.

Данко Јевтовић

директор РНИДС-а
danko.jevtovic@rnids.rs

ПРИЛОГ 1: Статистички анекс за трећи квартал 2016.

	2013. квартал 3.				2014. квартал 3.				2015. квартал 3.				2016. квартал 3.			
	Обрисано	Обнова	Нови	Број	Обрисано	Обнова	Нови	Број	Обрисано	Обнова	Нови	Број	Обрисано	Обнова	Нови	Број
rs.	2.451	9.806	3.306	55.079	2.445	11.351	3.412	58.632	2.388	12.263	3.113	62.991	3.731	13.199	3.361	67.991
co.rs.	763	4.110	470	17.603	629	3.984	401	16.854	511	3.855	422	16.628	883	3798	348	16.087
in.rs.	400	344	179	2.916	161	378	205	2.590	190	395	165	2.517	380	384	173	2.564
edu.rs.	32	292	80	1.589	35	368	48	1.731	19	418	55	1.852	209	429	57	1.956
org.rs.	129	763	108	3.101	112	759	88	3.054	94	747	96	3.034	317	776	82	3.074
gov.rs	236				255				256				269			
ac.rs	57				60				63				65			
.rs	3.775	15.315	4.143	80.581	3.382	16.840	4.154	83.176	3.202	17.678	3.851	87.341	5.520	18.586	4.021	92.006
срб.	1.303	831	79	2.792	210	604	31	2.405	131	480	43	2.170	112	465	25	2.043
обр.срб	29	7	3	51	3	9	2	49	0	9	1	50	0	8	1	43
орг.срб	80	24	8	160	6	21	3	122	4	15	1	117	3	20	2	110
од.срб	67	38	6	105	7	26	4	77	19	9	0	53	16	11	3	57
пр.срб	332	167	21	683	29	140	4	580	47	83	2	484	29	74	12	419
ак.срб	10				10				10				10			
упр.срб	47				57				55				62			
.срб	1.811	1.067	117	3.848	255	800	44	3.300	201	596	47	2.939	160	578	43	2.744
Укупно	5.586	16.382	4.260	84.429	3.637	17.640	4.198	86.476	3.403	18.274	3.898	90.280	5.680	19.164	4.064	94.750